

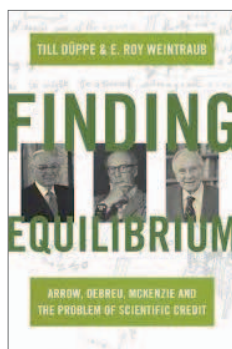
Boeken

In 'Finding Equilibrium' bespreken Till D uppe en Roy Weintraub de aanloop naar, de publicatie van en de nasleep van het wiskundige bewijs dat in een concurrerende economie – onder bepaalde voorwaarden – een algemeen evenwicht bestaat waarin prijzen zo zijn dat vraag en aanbod van alle goederen precies gelijk aan elkaar zijn. In tegenstelling tot wat het thema van het boek doet vermoeden, is dit boek niet alleen voor fijnproevers van algemene evenwichtstheorie.

De auteurs gebruiken de totstandkoming van het evenwichtsbewijs namelijk vooral als leidraad om het verhaal te vertellen van de volwassenwording van economie als wetenschap in de naoorlogse jaren. Een cruciaal aspect van dit proces is de gevoelde noodzaak binnen het toenmalige economengilde om te komen tot economie als een persoonsonafhankelijke wetenschap. Dit betekent niet dat economie onafhankelijk moest worden van het gedrag van personen maar wel onafhankelijk van de personen die de wetenschap aan het beoefenen zijn. Ongeacht locatie, persoon of tijdperk zouden van elkaar onafhankelijke analyses van een economisch probleem toch met elkaar overeen moeten komen. Het evenwichtsbewijs lijkt de vervolmaking van dit proces – het is een zeer abstracte analyse waarin de totstandkoming van het bewijs niet uit het eindresultaat afgeleid kan worden.

De heldere historische beschrijving van de auteurs laat echter zien dat de schijn van een persoonsonafhankelijke economische wetenschap bedriegt. Zo was volgens de auteurs bijvoorbeeld de vlucht naar almaar meer technische analyse een noodzakelijk middel om de economische wetenschap in de jaren vijftig buiten de hetze van McCarthy te houden. Deze republikeinse senator had in zijn anticommunistische heksenjacht bijna alle sociale wetenschappers, met name die uit Europa, tot volksvijand verklaard. Voor economen die hun inspiratie haalden uit wiskunde en natuurkunde was de hetze van McCarthy koren op de molen. Immers, waar ze eerst moeite hadden om tot de kern van de economie door te dringen, hadden ze nu de toekomst om de wetenschap te verlossen van communistische denkbeelden. De sterk technische analyses van deze wiskundige economen, die vaak zelfs op wiskunde afdelingen plaatsvonden, leken zo op pure wiskunde dat ze veelal buiten de aandacht van McCarthy bleven.

De persoonsafhankelijkheid van de economische wetenschap blijkt des te meer uit de persoonlijke verhalen van de

Auteur **D uppe, T. en R. Weintraub**

Titel **Finding equilibrium**

Uitgever **Princeton University Press**

JOCHEN O. MIERAU

Universitair docent aan
de Rijksuniversiteit Groningen

drie hoofdpersonen van het boek: Kenneth Arrow, Gerard Debreu en Lionel McKenzie. Alle drie groeiden ze op in een wereld verarmd door de grote depressie en verscheurd door de Tweede Wereldoorlog. Ze kwamen terecht bij de Cowles Foundation in Chicago waar ze aangestoken werden door het enthousiasme over de algemene evenwichtstheorie van grootheden als John von Neumann en Tjalling Koopmans. Deze twee waren in de Verenigde Staten om, net als Debreu, het onmogelijke werkklimaat in Europa te ontvluchten.

Arrow, Debreu en McKenzie begonnen gelijktijdig maar onafhankelijk van elkaar aan het bewijs te werken. Al gauw besloten Arrow en Debreu hun werk gezamenlijk voort te zetten terwijl McKenzie in zijn

teentje door bleef gaan. Uiteindelijk publiceerde McKenzie zijn versie van het bewijs als eerste – twee maanden voor Arrow en Debreu. In tegenstelling tot McKenzie kregen Arrow en Debreu voor hun gezamenlijk gepubliceerde variant de Nobelprijs voor de Economie. Gezien de belangrijke bijdrage die alle drie hebben geleverd, stellen de auteurs daarom de terechte vraag of ook McKenzie niet voor de Nobelprijs in aanmerking had moeten komen. Een quote van Arrow is hier duidelijk over: *“If neither of [us] would have existed, someone else would have appeared on the scene.”* (p. 235) Een betere vraag is daarom wellicht of een economische bijdrage überhaupt aan individuen toegerekend kan worden of dat economische ideeën voortkomen uit bepaalde historische contexten waarbinnen de rol van een individu vluchtig is.

Het boek is vloeiend geschreven. Met zeer treffend gekozen anekdotes confronteren D uppe en Weintraub de lezer met de vroegste reeks mijlpalen in de geschiedenis van het naoorlogse economische denken. Het boek heeft, uiteraard, een sterk historische insteek en daarmee blijft  en belangrijke vraag onbeantwoord: waarom blijven economen zo zeer geloven in sterk wiskundige analyses terwijl McCarthy allang niet meer leeft? Het feit dat een ontechnische aanpak niet langer de aandacht trekt van een overrijverige senator zou ruimte moeten bieden voor meer pluriformiteit in de analyse van economische vraagstukken. Die ruimte is er echter niet en de vraag is dan ook of de angst voor McCarthy zo diep geworteld is dat zelfs zijn geest economen doet terugdeinzen voor niet-wiskundige analyses.